

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 27 października 2017 r. sporządzone w całości na wniosek obrońcy

Sąd Rejonowy w Gliwicach wszczął z urzędu postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego wobec skazanego A. R. po dokonanej mu sygnalizacji przez dyrektora Aresztu Śledczego w G., iż tenże skazany ma do odbycia kary pozbawienia wolności z wyroków Sądu Rejonowego w Gliwicach wydanych już po 1 lipca 2015 r. w sprawach o sygn. akt IX K 1699/14 i IX K 1684/15.

Ostatecznie jednak przedmiotem postępowania objętych zostało wszystkie sześć dotychczasowych skazań A. R., a to w następujących sprawach karnych:

- I. Sądu Rejonowego w Gliwicach sygn. akt IX K 748/08
- II. Sądu Rejonowego w Gliwicach sygn. akt IX K 831/09
- III. Sądu Rejonowego w Gliwicach sygn. akt III K 339/10
- IV. Sądu Rejonowego w Gliwicach sygn. akt IX K 44/10
- V. Sądu Rejonowego w Gliwicach sygn. akt IX K 1684/15
- VI. Sądu Rejonowego w Gliwicach sygn. akt IX K 1699/14

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem łącznym z dnia 24 lipca 2017 r. sygn. akt IX K 313/17 orzekł, że:

1. na zasadzie art. 569 § 1 kpk, art. 85 § 1 kk, art. 86 § 1 kk łączy kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w punkcie V i VI części wstępnej i wymierza skazanemu A. R. karę łączną 2 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności;
2. na zasadzie art. 576 § 1 kpk ustala, że w zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym poszczególne wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu;
3. na zasadzie art. 577 kpk na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zalicza skazanemu okres kary pozbawienia wolności w sprawie IX K 1684/15 objętej wyrokiem łącznym już odbyty oraz okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od 11 października do 12 października 2015 r. oraz okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie IX K 1699/14 od 8 września do 9 września 2014 r.;
4. na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 28 maja 1982 r. prawo o adwokaturze zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. M. kwotę 147,60 złotych w tym podatek VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu;
5. na zasadzie art. 624 § 1 kpk i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów sądowych, którymi obciąża Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku złożyła obrońca skazanego. Deklarując w niej, iż zaskarża orzeczenie w całości oraz domagając się zmiany zaskarżonego wyroku polegającej na złagodzeniu wymierzonej skazanemu kary łącznej pozbawienia wolności do wysokości najwyższej z kar podlegających łączeniu, a także zaliczenia na jej poczet okresu odbywania kary pozbawienia wolności od dnia 23 marca 2017 r., względnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, zarzuciła rażąco niewspółmierność wymierzonej skazanemu kary łącznej do ustalonego prawidłowo stanu faktycznego w sytuacji, gdy te ustalenia jednoznacznie wskazują, że wobec skazanego

przy łączeniu kar powinna mieć zastosowanie zasada pełnej absorpcji, a to z uwagi na bliską więź podmiotową, jak i przedmiotową pomiędzy popełnionymi czynami, nadto mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę art. 577 kpk poprzez niezaliczenie skazanemu na poczet kary okresu jego nieprzerwanego pobytu w warunkach izolacji penitencjarnej od dnia 23 marca 2017 r..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy skazanego okazała się skuteczną o tyle, że w następstwie jej wywiedzenia koniecznym było, orzekając poza granicami zaskarżenia i podniesionych zarzutów po myśli art. 440 kpk, zmienić istotnie wyrok Sądu Rejonowego, oczywiście w zgodzie z kierunkiem zaskarżenia. Był bowiem dotknięty szeregiem uchybień, bez wyeliminowania których nie mógłby uchodzić za odpowiadający prawu materialnemu i prawu procesowemu.

Powody dokonanej korekty zaskarżonego wyroku przedstawione zostaną w dalszej części niniejszego uzasadnienia. W pierwszej kolejności należało się natomiast odnieść do zarzutów i twierdzeń apelującego, które okazały się chybionymi, toteż nie mogły doprowadzić do postulowanej przez skarżącego ingerencji w treść kwestionowanego orzeczenia, ani tym bardziej do jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Apelująca nie zgodziła się z wysokością kary łącznej pozbawienia wolności wymierzonej skazanemu w instancji pierwszej, a także uważała za niekompletne rozstrzygnięcie oparte o art. 577 kpk. Zaakceptowała natomiast, że orzekając karę łączną Sąd Rejonowy stosował przepisy Rozdziału IX Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r. z uwzględnieniem ich modyfikacji dokonanej z dniem 15 kwietnia 2016 r..

Choć Sąd I instancji bliżej nie wytłumaczył, dlaczego wcześniejszego stanu prawnego nie uznał za względniejszy dla skazanego zgodnie z regułą intertemporalną z art. 4 § 1 kk, mającą zastosowanie w niniejszej sprawie z racji tego, że A. R. był prawomocnie skazywany tak przed, jak i po 1 lipca 2015 r., a potrzeba orzeczenia kary łącznej rzeczywiście wynikała w związku z tymi późniejszymi skazaniami (zob. art. 19 ust. 1 in fine ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, a także postanowienie SN z dnia 16 lutego 2017 r., II KK 347/16, OSNKW 2017/8/42), nie mniej stanowisko to należało zaaprobować.

Względność stanów prawnych oceniać trzeba in concreto. Dla skazanego w rozpatrywanym przypadku kluczowa dla dokonania tej oceny była data, do jakiej będzie on pozbawiony wolności na mocy wydanego wyroku łącznego.

Tymczasem stosując art. 85 kk w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r. możliwym byłoby wymierzenie skazanemu dwóch kar łącznych pozbawienia wolności, których przewidywana wysokość nie rysowałaby przed zainteresowanym krótszej perspektywy dalszej jego izolacji w warunkach zakładu karnego od tej, jaka wyłania się z prawidłowo ukształtowanego wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności na podstawie aktualnego stanu prawnego.

Kara łączna pozbawienia wolności wymierzona skazanemu z połączenia tego rodzaju kar z wyroków w sprawach IX K 748/08 i IX 44/10 podlegałaby jeszcze wykonaniu, choć łączone kary jednostkowe zostały wykonane w całości, a przed 1 lipca 2015 r. nie stanowiło to przeszkody do objęcia ich węzłem kary łącznej (por. art. 92 kk w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r.). Najsurowszą była kara ze sprawy IX K 44/10 w rozmiarze 2 lat pozbawienia wolności i w takiej co najmniej wysokości musiałaby zostać wymierzona kara łączna, co więcej o bezwzględny charakterze, jeśli zważyć na niemożność wysnucia pozytywnej prognozy społeczno-kryminologicznej. Skazany tę karę jednostkową w zakładzie karnym odbywał przez niespełna rok w okresie od 18 czerwca 2012 r. do 13 czerwca 2013 r. z zaliczeniem dwóch dni przypadających na 31 lipca 2007 r. i 1 sierpnia 2007 r., po czym 11 czerwca 2013 r. uzyskał warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary z okresem próby do 11 czerwca 2015 r.. W okresie próby i dalszych 6 miesięcy nie zostało natomiast odwołanym owe warunkowe przedterminowe zwolnienie, przez co kara musi uchodzić zgodnie z art. 82 § 1 kk za wykonaną w całości z chwilą warunkowego zwolnienia. Nie mniej w przypadku objęcia jej wyrokiem łącznym zaliczeniu na poczet kary łącznej podlegałaby wyłącznie okres faktycznego odbywania kary, a to w myśl art. 82 § 2 kk, obowiązującego od 1 stycznia 2012 r.. Z drugą z łączonych kar wiązał się zaś niespełna

6 miesięczny pobyt skazanego w warunkach izolacji więziennej uwzględniający skrócenie tej kary o 19 dni w oparciu o art. 71 § 2 kk w brzmieniu tego przepisu sprzed 1 lipca 2015 r..

Druga kara łączna pozbawienia wolności orzeczona została z połączenia kar jednostkowych z wyroków w sprawach IX K 1684/15 i IX K 1699/14, a więc z tych, którymi kary orzeczone stanowiły podstawę kary łącznej orzeczonej zaskarżonym wyrokiem wedle aktualnego stanu prawnego.

Orzeczenie trzeciej kary łącznej pozbawienia wolności z połączenia kar tego rodzaju z wyroków w sprawach IX K 831/09 i III K 339/10 nie wchodziło w grę, gdyż kary te, tak jak również wedle aktualnego stanu prawnego, będąc karami z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, już tylko z uwagi na upływ okresu próby i dalszych sześciu miesięcy, nie podlegały łączeniu (zob. wyrok SN z dnia 21 marca 2017 r., III KK 72/17, Legalis).

Nic w zaprezentowanej ocenie względności ustaw nie mogła zmienić możliwość wymierzenia wedle wcześniejszego stanu prawnego kary łącznej grzywny, kiedy łączone kary jednostkowe tego rodzaju (z wyroków w sprawach IX K 831/09 i i III K 339/10) zostały już wykonane w formie kar zastępczych pozbawienia wolności, a okres związanej z tym izolacji skazanego miał miejsce kilka lat wstecz względem obecnego okresu jego nieprzerwanego pozbawienia wolności, konkretnie od 13 czerwca 2013 r. do 19 lipca 2013 r., a do dnia 23 marca 2017 r. skazany przebywał na wolności nie licząc dwóch okresów zatrzymania przypadających każdorazowo na kolejne dwa dni kalendarzowe.

Podobnie rzecz się ma z łącznym zakazem prowadzenia pojazdów, który mógłby zostać ukształtowany z tego rodzaju zakazów orzeczonych każdorazowo w odniesieniu do wszelkich pojazdów mechanicznych, ale tylko wyrokami w sprawach IX K 831/09 i III K 339/10, zatem identycznie jak wedle aktualnego stanu prawnego, a to z przyczyn, o których będzie mowa w dalszym fragmencie niniejszych pisemnych motywów.

Tym samym prawidłowo Sąd Rejonowy orzekł karę łączną pozbawienia wolności na podstawie aktualnego stanu prawnego.

Słusznie w związku z tym nie dostrzegł też przesłanek negatywnych z art. 85 § 3 i 3a kk, kiedy przestępstw, których dotyczą wyroki w sprawach IX K 1684/15 i IX K 1699/14 skazany dopuścił się odpowiednio 11 października 2015 r. i 7 września 2014 r., pierwszą zaś z kar z tych wyroków zaczął wykonywać dopiero od 23 marca 2017 r..

Przechodząc natomiast do zastrzeżeń obrońcy do wymiaru orzeczonej kary łącznej zauważenia wymaga, iż kompletnie chybionym jest twierdzenie tego skarżącego, iż przestępstwa przypisane skazanemu w sprawach IX K 1684/15 i IX K 1699/14 łączy bliska więź przedmiotowo-podmiotowa.

Przez związek przedmiotowo-podmiotowy należy przecież rozumieć podobieństwo rodzajowe zbiegających się przestępstw, motywację oraz czas i miejsce popełnienia każdego z nich (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 2 lipca 1992 r., II AKr 117/92, KZS z 1092 r., z. 9, poz. 50).

Tymczasem owymi wyrokami nie zostały skazanemu przypisane wyłącznie przestępstwa przeciwko mieniu. W sprawie IX K 1684/15 A. R. skazany został również za przestępstwo przeciwko zdrowiu kwalifikowane z art. 157 § 1 kk i to motywowane chęcią uchylenia się od odpowiedzialności za wcześniej w tej dacie popełnioną kradzież. Owe różnice znalazły już odzwierciedlenie w karze łącznej orzeczonej wyrokiem w sprawie IX K 1684/15, kiedy z połączenia kar 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz kary 6 miesięcy pozbawienia wolności, wymierzoną została kara łączna 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a więc bliższa sumie kar.

Poza tym czyn ze sprawy IX K 1699/14 z przestępstwami z drugiego z wyroków objętych węzłem kary łącznej dzielił przeszło rok czasu. Co też ważne, wszystkie czyny zostały popełnione na szkodę różnych pokrzywdzonych. Łączyły natomiast popełnienie w tej samej miejscowości, tj. w K., a w dwóch wypadkach konkretnie na terenie KWK (...).

W przekonaniu instancji odwoławczej Sąd instancji pierwszej prawidłowo określił relacje zachodzące pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami, dochodząc do jak najbardziej prawidłowego wniosku, iż nie uzasadniały one w żadnym razie wymierzenia kary łącznej z zastosowaniem zasady absorpcji, wedle której winna ona zostać

ukształtowana w wysokości odpowiadającej najwyższej z kar podlegających łączeniu, ani również w rozmiarze bliższym najsurowszej z łączonych kar.

Zasadę absorpcji stosuje się przeciw wyjątkowo i to jedynie wtedy, gdy przestępstwa objęte realnym zbiegiem wskazują na bliską więź przedmiotową i podmiotową, są jednorodziejowe i popełnione zostały w bliskim związku czasowym i miejscowym, stanowiąc w istocie jeden zespół zachowań sprawcy, objęty jednym planem działania, mimo godzenia w różne dobra (por. wyrok SA w Szczecinie z 7 marca 2013 r., II AKa 1/13. LEX nr 1293731). Ma więc ona zastosowanie, gdy związek podmiotowo-przedmiotowy zbiegających się przestępstw jest tak ścisły, że upodabnia je do jednego przestępstwa jak w przypadku pomijalnego zbiegu przestępstw lub ciągu przestępstw, gdy nie trzeba podwyższać progu represji karnej (por. wyrok SA w Krakowie z 20 września 2012 r., II AKa 168/12, KZS 2012/10/39).

O tym, że kwestionowanej kary łącznej, gdzie jej podstawę stanowić musiała kara łączna 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku w sprawie IX K 1684/15 i kara tego rodzaju w takiej samej wysokości z wyroku w sprawie IX K 1699/14, co oznaczało, że kara łączna wyrokiem łącznym musiała być orzeczona w przedziale od 1 roku i 6 miesięcy do 3 lat (por. art. 86 § 1 kk), nie sposób było postrzegać w kategorii kary niewspółmiernie surowej, przemawiał również wzgląd na potrzebę prewencyjnego oddziaływania kary w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej (art. 85a kk).

Akurat w tym aspekcie Sąd Rejonowy właściwie ocenił dotychczasowy tryb życia skazanego, który nie daje na ten moment jeszcze żadnej gwarancji jego funkcjonowania na wolności w zgodzie z obowiązującym porządkiem prawnym. Skazany choć jest osobą wciąż młodą ma już za sobą dość bogatą przeszłość kryminalną. Jak wynika z opinii o nim, już wcześniej przebywał w warunkach izolacji. Związane z tym doświadczenia nie odmieniły jednak jego postępowania. Popełniał przeciw kolejne przestępstwa i to w okresach próby. Uwzględniając to, nie sposób stwierdzić tylko na tej podstawie, że skazany prawidłowo funkcjonuje w warunkach zakładu karnego, że nie wymaga on już dalszych oddziaływań resocjalizacyjnych. Dotychczasowy sposób życia skazanego jest zatem czynnikiem prognostycznym mocno negatywnie o nim świadczącym. Tak więc deklarowana przez skazanego refleksja nad dotychczasowym nagannym trybem życia, w najmniejszym stopniu orzeczeniu kwestionowanej kary łącznej nie mogła się sprzeciwiać, gdy wcześniej nie wyciągnął on skutecznie pożądanego wniosku z uprzedniej karalności. Ewidentną jest zatem potrzeba kontynuowania jego resocjalizacji w warunkach zakładu karnego.

Już tylko wysokość wymierzonej kary łącznej determinowała z kolei jej bezwzględny charakter, nie wspominając, że skazany nie spełniał również innego warunku koniecznego dla czynienia choćby rozważań w kwestii warunkowego zawieszenia jej wykonania, a to, by nie był w czasie popełnienia któregośkolwiek z przestępstw, za które kary podlegały łączeniu, skazany na karę pozbawienia wolności (art. 89 § 1 kk).

Zarzut rażącej niewspółmierności kary byłby natomiast zasadny tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd pierwszej instancji, a karą jaką należałoby wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego. Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę co do jej wymiaru, ale o „różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby - również w potocznym znaczeniu tego słowa - „rażąco” niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować” (por. wyrok SN z 2 lutego 1095 r., II KRN 108/94, OSNPP 6/1095, poz. 18). Z przyczyn wyżej naprowadzonych niczego takiego nie można powiedzieć o karze łącznej wymierzonej zaskarżonym wyrokiem.

Nie jest również prawdą, aby Sąd Rejonowy nie zaliczył w ramach rozstrzygnięcia z art. 577 kpk okresu odbywanej przez skazanego od dnia 23 czerwca 2017 r. kary pozbawienia wolności. Od tego dnia wobec skazanego wykonywana jest kara pozbawienia wolności z wyroku w sprawie IX K 1684/15. Wyraźnie natomiast zostało wskazanym w zaskarżonym wyroku, że na poczet kary łącznej zaliczony został również cyt. „okres kary pozbawienia wolności w sprawie IX K 1684/15 objętej wyrokiem łącznym już odbyty”. Błędem stanowiącym wyraz niedokładności tego rozstrzygnięcia, uchybiającego art. 413 § 2 pkt 2 kpk w zw. z art. 574 kpk i mającego przez to wpływ na treść

zaskarżonego wyroku, było nieokreślenie daty początkowej tego okresu. Mankament ten należało więc usunąć w ramach korekty zaskarżonego wyroku. Nie był on jednak jedynym wymagającym ingerencji instancji odwoławczej w treść orzeczenia Sądu I instancji.

Niedokładnym, a przez to naruszającym art. 413 § 2 pkt 1 kpk w zw. z art. 574 kpk, było również oznaczenie kar podlegających łączeniu, kiedy jedną z tych kar, zgodnie z art. 85 § 2 kk, musiała być kara łączna orzeczona wyrokiem w sprawie IX K 1684/15, a Sąd Rejonowy poprzestał na ogólnikowym stwierdzeniu, że łączy kary pozbawienia wolności orzeczone wskazanymi przez siebie wyrokami. Wyrokiem w sprawie IX K 1684/15 orzeczone zostały zaś dwie kary jednostkowe i kara łączna pozbawienia wolności. Nawet nie odesłał do przytoczonego w części wstępnej treści skazania w sprawie IX K 1684/15, pomijającego wymierzenie A. R. obok kary łącznej, również kar jednostkowych. Niejednoznaczność treści rozstrzygnięcia była tym większa, iż w jego podstawie prawnej nie został w ogóle powołany art. 85 § 2 kk, choć być powinien zgodnie z art. 413 § 1 pkt 6 kpk w zw. z art. 574 kpk, skoro przepis ten określa podstawę orzeczenia kary łącznej, gdy spełnionymi są warunki wskazane w art. 85 § 1 kk.

Ponadto wadliwie wskazany za podstawę orzeczenia o karze łącznej został art. 569 § 1 kpk, który to przepis reguluje kwestię wydawania wyroku łącznego. Niewątpliwie tego konkretnie przepisu, podobnie art. 570 kpk, nie stosuje się, by orzec karą łączną. Dopuszczalność jej orzeczenia, jak również jej podstawę, rodzaj i wymiar regulują inne przepisy. Natomiast przepisy art. 569 § 1 kpk i art. 570 kpk odnoszą się do potrzeby i konieczności wydania wyroku łącznego, którym jedynie orzekana jest kara łączna, wskazując tryb, w jakim to może nastąpić oraz określając właściwość sądu. Inaczej rzecz ujmując uzasadniają w ogóle wydanie przez sąd wyroku łącznego z wszystkimi zawartymi w nim rozstrzygnięciami, a tylko tych podstawy prawne należy przywołać z mocy art. 413 § 1 pkt 6 kpk w zw. z art. 574 kpk.

Zupełnie zbędnym było również zamieszczenie w wyroku łącznym wskazania, w jakim zakresie wyroki podlegające połączeniu podlegają odrębnemu wykonaniu, a to ze względu na zawarte w art. 576 § 1 kk wyjaśnienie, że z chwilą uprawomocnienia się wyroku łącznego wyroki podlegające połączeniu nie ulegają wykonaniu tylko w zakresie objętym wyrokiem łącznym (zob. wyrok SN z 4 stycznia 1977 r., VI KRN 440/76, LEX nr 21730). Poza tym sprzecznie z art. 576 § 1 kk Sąd Rejonowy zredagował tego rodzaju wskazanie, skoro nie odniósł go wyłącznie do wyroków podlegających łączeniu.

Sąd Rejonowy zaniechał również zawarcia w zaskarżonym wyroku łącznym rozstrzygnięcia odnośnie kar grzywny z wyroków w sprawach III K 339/10 i IX K 831/09 oraz zakazów prowadzenia pojazdów mechanicznych wszelkiego rodzaju z wyroków w sprawach IX K 748/08, IX K 831/09 i III K 339/10, o których winien się być wyraźnie wypowiedzieć. Uchybienie w tym zakresie Sądu merytorycznego polegało więc już tylko na naruszeniu przepisów postępowania, a to art. 413 § 1 kpk w zw. z art. 570 kpk, które niewątpliwie miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Przepis art. 570 kpk stanowi, że wyrok łączny wydaje się z urzędu lub na wniosek skazanego albo prokuratora. Treść tego przepisu wskazuje jednoznacznie, że w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego nie obowiązuje zasada skargowości. Wszak o ile w ogóle zachodzą warunki do wydania wyroku łącznego, to sąd jest obowiązany taki wyrok wydać. Tym samym przedmiotowy zakres tego postępowania nie jest reglamentowany żądaniami strony (zob. postanowienie SN z dnia 10 czerwca 2009 r., II KK 15/09, LEX nr 510675). Wreszcie dodać trzeba, że przedmiotowy zakres rozważań sądu odzwierciedla część wstępna wyroku łącznego, w której winny być wymienione wszystkie te skazania, które choćby z urzędu stanowiły przedmiot rozważań sądu merytorycznego. Natomiast w części dyspozytywnej wyroku łącznego sąd winien rozstrzygnąć w rozumieniu art. 413 § 1 pkt 4 kpk w takim zakresie, jaki określa jego część wstępna. Sąd nie znajdując podstaw do połączenia konkretnego skazania wymienionego we wniosku, musi to wyrazić wprost w części dyspozytywnej wyroku. Rozwiązaniu tego rodzaju sytuacji służy zaś przewidziany przez ustawodawcę instrument prawny, a mianowicie umorzenie postępowania (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 7 października 2010 r., II AKa 263/10, LEX nr 686861).

Skoro więc w części wstępnej opisał wspomniane grzywny, które zostały już wykonane, a zatem z mocy art. 85 § 2 kk nie podlegały łączeniu, obowiązany był na podstawie art. 572 kpk w tym zakresie postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego umorzyć. Podobnie w odniesieniu do zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych z

wyroku w sprawie IX K 748/08 orzeczonego w wysokości 3 lat i bezsprzecznie wykonanego z dniem 20 sierpnia 2011 r., a więc zgodnie z art. 43 § 2 kk z upływem 3 lat od uprawomocnienia się orzeczenia.

Inaczej było z takimi zakazami z wyroków w sprawach IX K 831/09 i III K 339/10, które zgodnie z art. 85 § 1 i 2 kk stosowanymi odpowiednio z mocy art 90 § 2 kk podlegały łączeniu, albowiem nie zostały dotychczas w całości wykonane. Niczego przeciwnego nie ustalił Sąd Rejonowy, a nie może budzić wątpliwości, jeśli uwzględni się, że skazany w okresie od 10 stycznia 2012 r. do 13 czerwca 2013 r. odbywał kary pozbawienia wolności orzeczone w sprawach IX K 748/08 i IX K 44/10, a od dnia 23 marca 2017 r. jest nieprzerwanie pozbawiony wolności odbywając karę z wyroku ze sprawy IX K 1684/15, że nie mógł być wobec niego dotychczas wykonany w całości 6 letni zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych wszelkiego rodzaju obowiązujący od dnia 9 grudnia 2009 r. i 7 letni taki zakaz obowiązujący od dnia 2 kwietnia 2010 r.. Okres, na który orzeczono zakazy, nie biegnie przecież w czasie odbywania kary pozbawienia wolności, chociażby orzeczonej za inne przestępstwo (zob. aktualnie regulujący tę kwestię art. 43 § 2a kk, a do dnia 1 lipca 2015 r. art. 43 § 2 kk w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r.). Wspomniane zakazy biegly zatem jedynie, gdy w formie kar zastępczych pozbawienia wolności w okresie od dnia 13 czerwca 2013 r. do dnia 20 czerwca 2013 r. wykonał grzywny orzeczone wyrokami w sprawach III K 339/10 i IX K 831/09. Kara zastępcza pozbawienia wolności nie jest bowiem karą pozbawienia wolności w rozumieniu przepisów Kodeksu karnego.

Jednocześnie zauważenia wymaga, że obu przestępstw, za popełnienie których skazanemu wymierzone zostały zakazy w sprawach IX K 831/09 i III K 339/10, ten dopuścił się przed dniem 9 grudnia 2009 r. (odpowiednio 16 stycznia 2009 r. i 26 kwietnia 2008 r.). Stąd nie zachodziła stosowana odpowiednio z mocy art. 90 § 2 kk przesłanka negatywna orzeczenia łącznego zakazu wynikająca z art. 85 § 3 kk.

Na mocy art. 86 § 1 kk w zw. z art. 90 § 2 kk z połączenia dwóch terminowych tego samego rodzaju zakazów prowadzenia pojazdów mógł być orzeczony taki łączny zakaz w rozmiarze od najwyższego z podlegających łączeniu do ich sumy, nie przekraczając jednak górnej granicy określonej w art. 43 § 1 kk. Abstrahując od tego, ile ona w tym konkretnym wypadku powinna wynosić, czy 10 lat, czy lat 15 (a to w związku ze zmianą art. 43 § 1 kk w tym zakresie obowiązującą dopiero od dnia 18 maja 2015 r.), i tak ze względu na kierunek zaskarżenia na korzyść skazanego, możliwym było orzeczenie łącznego zakazu na zasadzie pełnej absorpcji. Orzeczony w rozmiarze surowszym od najwyższego z podlegających łączeniu zakazów jednostkowych przełamywałby niewątpliwie wynikający z kierunku zaskarżenia zakaz reformationis in peius czyniący niedopuszczalnym wydanie orzeczenia surowszego. Poza tym orzekając na podstawie art. 440 kpk Sąd odwoławczy może zmienić wyrok tylko na korzyść skazanego. Przy braku apelacji na niekorzyść nie było natomiast celowym uchylene wyroku na podstawie tego przepisu, skoro w dalszym postępowaniu i tak nie mogłoby zostać mniej korzystnie ukształtowanym orzeczenie o łącznym zakazie prowadzenia pojazdów, poza tym nie mogło być mowy o zakazie ne peius z art. 454 § 1 kpk (zob. uzasadnienie wyroku SA w Katowicach z dnia 10 stycznia 2008 r., II Aka 546/07, niepubl.). Uwzględniając, że również łączny zakaz prowadzenia pojazdów orzeka się w latach (art. 43 § 1 kk), odpowiednie zastosowanie art. 86 § 1 kk nie pozwala bowiem na wymierzenie go w miesiącach, skoro w tym zakresie przepis ten odnosić się może jedynie do łącznej kary pozbawienia wolności, kształtowanej przecież z kar, które wymierzane są w latach i miesiącach (por. art. 34 § 1 kk, art. 37 kk), a zakazy zawsze wymierza się wyłącznie w latach, zwrócić należało uwagę na to, że łączonymi były zakazy, które obowiązywały i biegly mniej więcej w tym samym czasie, różnica wynosiła niespełna cztery miesiące, a więc mniej niż rok, czyli tyle, o ile najmniej powinien różnić się z niekorzyścią dla skazanego łączny zakaz prowadzenia pojazdów, gdyby nie był orzekany wedle zasady absorpcji. 8 letni zakaz, bowiem o taki by wówczas chodziło, niewątpliwie obowiązywałby dłużej, niż okres obowiązywania 7 letniego zakazu ze sprawy III K 339/10, a najpóźniej ten zakończyłby bieg, gdyby tak jak to wynikało z rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego, oba zakazy prowadzenia pojazdów wykonywane były osobno. Tylko częściowo zachodziłyby w czasie i jako pierwszy wykonany zostałby zakaz ze sprawy IX K 831/09.

W oparciu o art. 577 kpk zaliczyć należało skazanemu na poczet orzeczonego łącznego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych wszelkiego rodzaju okresy wykonywania tego rodzaju zakazów, które zostały połączone, oczywiście z uwzględnieniem tego, iż dwukrotnie nie może zostać zaliczonym ten sam okres. Bacząc na wcześniejsze wywody, nie

mogło budzić wątpliwości, że zaliczonymi powinny być okresy od 9 grudnia 2009 r. do 10 stycznia 2012 r. i od dnia 13 czerwca 2013 r. do dnia 23 marca 2017 r..

Sąd Rejonowy nie dostrzegł również, że w myśl art. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych nie pobiera się odrębnej opłaty od kary łącznej orzeczonej wyrokiem łącznym. Zatem nieprawidłowym było powołanie art. 17 ust. 1 powołanej ustawy jako jednej z podstaw prawnych do zwolnienia skazanego od ponoszenia kosztów sądowych.

Mając na uwadze powyższe, a także nie dostrzegając dalszych uchybień, w szczególności takich, o których mowa w art. 439 § 1 kpk, Sąd odwoławczy poprzestał na dokonaniu stosownych zmian w zaskarżonym wyroku eliminujące dostrzeżone w nim mankamenty, a w pozostałym zakresie utrzymał to orzeczenie w mocy.

Orzekając natomiast o kosztach, Sąd Okręgowy uznał za zasadne zwolnić skazanego od ponoszenia wydatków w postępowaniu drugoinstancyjnym po myśli art. 624 § 1 kpk, a to z uwagi na dotychczasowy i przewidywany okres jego izolacji.

Zasądzając koszty obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym, wobec ich nieopłacenia przez skazanego i złożenia wymaganego wniosku przez obrońcę, Sąd odwoławczy kierował się uregulowaniami art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze oraz § 4 ust. 1 i 3 oraz 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714). W konsekwencji objęły one opłatę w wysokości należnej za obronę w sprawach o wydanie wyroku łącznego podwyższoną o stawkę podatku VAT obowiązującą w dacie orzekania.